

HUCBALDI MONACHI

PERUM PARS PRIMA. - HAGIOGRAPHICA

EPISTOLA DE SANCTO THEODERICO.

(Apud Mabill., Annal. Bened., tom. III, p. 691.)

is in Christo patribus et fratribus congregati confessoris Christi Theoderici Hucbaldis, licet indignus officio sacerdos, hucbaldis, omnem felicis vitæ jocunditatem vestra religio atque ardentissima in Deum devotio ejus Theodericum devotio, studioque omni intentio nostram adiit mediocritatem, lans ut, ad nostrorum imitationem majori in laudem Dei et sanctorum ejus mentisissima singulis apta temporibus canonice vere modulamina, nos quoque vobis nocede memorabilibus præfati cultoris Dei et patroni vestri domi Theoderici gestis æ melodiis, dulcorata cum antiphonis æmus responsoria, in ejus sacra festivitate, quod exsequendum tanta noster agrestis animus alacritate, quanta vestra id fieri t devotio. Et ecce, divina favente gratia, vestra suggestit charitas, nostre parvitas ter explevit humilitas. Sed quia, attestante angelica, dignus est operarius mercede sua); me humiliter expetente, et vestra honorabiliter annuente, in ejus parvissimi mansatione servitioli spondidistis mihi cum promissione fidei acturos vos in sacris bus vestris memoriam mei singulis annis hoc ipso officio nocturnali: nec tantum hoc cursu instantis ævi videor frui sole sed multo magis cum Deo disponente it præsentis me vita defungi; et addidistis

A hujus in me benévolemtiam exempli vos per successiones temporum, veluti pro bonæ consuetudinis lege relicturos posterorum dilectioni. Promissionis ergo inter nos istius firmitas intemerata sit fidei vestræ veritas coram Deo semper aperta, qui eum promittit habiturum in tabernaculo suo, et requiem habiturum in monte sancto suo, qui loquitur veritatem in corde suo, et qui non egit dolum in lingua sua. Et ne vobis videar pro parvis exposcere magna, sciat dilectio vestra se apud illum recepturum impensæ in me charitatis præmia, qui pro minimis fideliter actis solet rependere maxima. Igitur gratifica vestræ dulcedinis sponsio et jussione accepta, ut in hoc perseverans, Deo miserante, maneat apud vos nostri memoria hæc prædicta, sicut et quæ sequuntur capitula in hac adnotata sunt pagina, pro vivo psalmum *De profundis*, *Pater noster*, Capitula, *Salvum fac servum tuum*; *Convertere, Domine, usquequo*; *Mitte ei, Domine, auxilium de sancto*; *Nihil proficiat inimicus in eo*; *Esto ei, Domine, turris fortitudinis*; *Domine, exaudi orationem meam*. *Deus qui justificas impium, et non vis mortem peccatoris.*

Pro defuncto, psalmum *De profundis*. *Pater noster*. *Requiem æternam dona ei, Domine*. *Ne tradas bestiis animam confitentem tibi*. *Anima ejus in bonis demoretur*. *A porta inferi*. *Annue nobis, Domine, anima famuli tui Hucbaldi remissionem quam semper optavit, mereatur percipere peccatorum*. *Per Dominum, etc.*

HYNNUS DE SANCTO THEODERICO

Festiva Christo cantica
Nunc turba fratrum concinat,
Qui semper in sanctis suis
Mirandus et laudabilis
Theodericum terrea,
Et carnis oblectamina,
Qui corde fecit spernere
In seque mentem figere.

C

Is ergo spernens sæculum,
Christoque sponsam conferens,
Cœlestis aulæ prævium
Sibi petit Remigium.
A quo celebri dogmate
Cum doctus esset optime,
Datur pater cœnobio,
Fundat poli quod nuntio.

Præclarus hic in dogmate
Et actibus sublimior,
Multis parabat perviam
Arctam polorum semitam.

Divina mox clementia
Miraculis hunc radiat,
Ut verba vitæ seminans
Et sanitatem conferat.

Nam suscitavit unicam
Theodorici filiam.
Ipsique regi postea
Lumen restaurat turbidum.

Oremus ergo supplices,
Nos hujus ut precatibus
A vitis Christus levet,
Illustret et virtutibus.

Sit laus, decus, virtus, honor
Patri, Proli, Paraclito.
Sit Trinitati gloria,
Uni Deo per sæcula. Amen.

Exsultet Domino mente serena,
Laudes ac jubilos concio nostra

A

Solvens amissis atque colendis
Festis eximii Theoderici,

Qui tactus radiis Spiritus almi,
Dum transire videt gaudia mundi,
Sprevit clara figens lumina mentis,
Quo nos certa vocant munera Christi.

Hic nam Remigii dogma magistri
Sectans postposuit noxia sæcli :
Cui mox cœnobii creditur ordo,
Quem digne coluit dogmate claro.

In quo mira nitens cœlica virtus,
Infirmos varia clade levavit,
Et Regis sobolem ordine miro
Orando revocat mortis ab antro.

Tu nos ergo pie Christe redemptor.

B

Istius meritis solve precamur
Cunctis criminibus, atque beatis
Jungas agminibus lumine regni.

Sit laus ingenito gloria Patri,
Virtus atque decus sit Genitoque
Majestas similis Paraclitoque
Unus qui Deus est tempore sæcli. Amen.

VITA SANCTÆ RICTRUDIS

ABBATISSÆ MARCIANENSIS

AUCTORE HUCBALDO.

(A Surio exposita, at restituta ad cod. Marcianensem opera R. P. Simonis Gillemoti, subprioris Glaciani; apud Mabill. Acta SS. ord. S. B., sæc. II, p. 937.)

MABILLONII OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

1. Hucbaldus, Elnonensis monachus, variis scriptis notus, Acta. S. Rictrudis, Northmannorum clade deperdita, partim ex seniorum relatione, partim ex variis schedis utcumque accepta restituit: qua de re Marcianensis chronographus ms. ita loquitur in lib. 1, cap. 17: « Stephanus Leodicensis episcopus, vir grandævus et miræ sanctitatis, ab Hucbaldo S. Amandi monacho Vitam ejus (Rictrudis) conscribit præcepit. Hic est autem episcopus qui cantum scilicet Trinitatis et Vitam B. Lamberti martyris tam devote quam eleganter composuit, et multa alia Deo inspirante locutus est, quæ mater Ecclesia memoriter et in auctoritate retinuit. Qui propterea Hucbaldum ad conscribendam Vitam ejus elegit, quod esset vir litteratus, et inter monachos sana de ejus conversatione haberetur opinio: cujus dictis fidem faciunt ejus diuturna opera et conservationis tenor immuni a querela. » Porro Hucbaldus huic lucubrationi manum admovit anno 907, uti ipse in prologo diserte affirmat. Paulo post Hucbaldum eandem Vitam metricè edidit Joannes, monachus itidem Elnonensis, ad Stephanum monachum Gandensem, rogante, imo præcipiente, episcopo Cameracensis « Ecclesiæ Erluino, » qui Erluinus in ea dignitate vixit ab anno 998 ad 1011. Verum unus instar omnium debet esse Hucbaldus, qui licet in nonnullis lapsus sit, cæteris tamen auctoritate et antiquitate præstat.

2. In antiquis Martyrologiis desideratur nomen sanctæ Rictrudis viduæ et abbatissæ Marcianensis

C cœnobii; cujus de origine pauca dicenda sunt. Marcianisæ, seu Marcennæ vulgo *Marchiennes*, villa quondam in Flandria ad Scarpam fluvium, inter Duacum et Audomaropolim, diœcesis Atrebatensis, nomen ac locum dedit Marcianensi, seu (et scribunt Marchianensi monasterio, a S. Amando constructo et ab eodem una cum S. Autherto episcopo vi Kalend. Novemb. solemniter dedicato in honorem apostolorum Petri et Pauli, cui monasterio S. Jonatus abbas primus præfectus est. Duplex eo in loco a primo conditu fuit congregatio monachorum ac sanctimonialium; illis Jonatus, his Rictrudis præerat. Monachos illic primum, deinde paulo post, hoc est anno circa 647 virgines Deo sacras fuisse collocatas in gratiam sanctæ Rictrudis dotricis, tradit chronographus Marcianensis. Vastato a Nortmannis monasterio anno 869, sanctimoniales paulatim ad deteriora lapsæ sunt, donec Balduinus comes, cognomento *Barbatus*, eliminatis feminis, monachos substituit (anno 1028, teste Meiero), ac cito Lietwino Vedastini cœnobii abbate clarissimo, qui postquam locum rexit annos novem, Alberico discipulo suo regimen Marchianense imposuit. Alberico anno 1048 mortuo, S. Poppo abbas Stabulensis, ac decurso mense Popponi Wido successit. Hæc summatim ex Chronico Marchianensi, de cujus etiam auctore in notis de Translationibus S. Rictrudis inferius dicemus. Floret nunc istud monasterium monachis Benedictinis addictum, in quo claruerunt ex viris SS. Jonatus et Poppo; itemque venerabilis Amandus et